

פינטו אינו דרייפוס

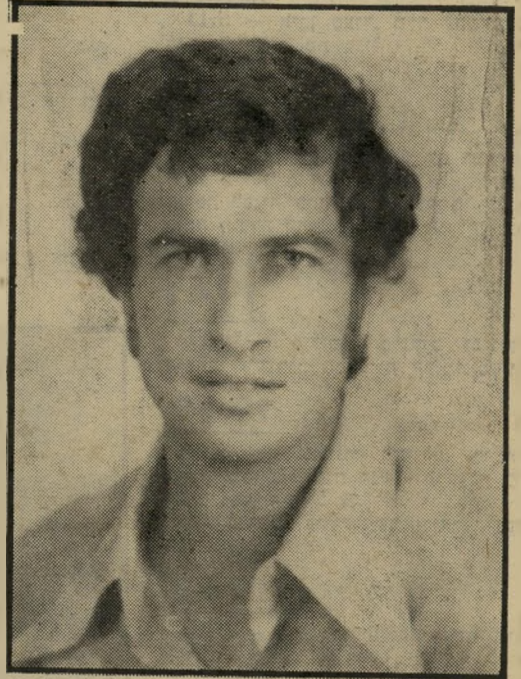
שוב אי-אפשר להחשות, נוכח המתרחש בכלי-התיקורת השונים, שבהם כל שוטה, חרש וקטן, ש-השכלתו המישפטית מסתכמת בצפיה בכמה סדרות-מתח טלוויזיוניות, מטיל בליסטראות באינסטנציות שיפוטיות של מדינת-ישראל.

הגדילו לעשות צמד-החמד תאומים, הרצל ובלפור לבית חקק, אשר כל עוד מסתפקים הם בשיגור מיכ"תביים-למערכת, הרי הם נשארים בגדר קוריוז מבדה, אולם משנטלו קולמוס לידם, במגמה ללמדנו פרק בהילכות חוק ומישפט, הרי הם נמצאים פולשים לתחום לא להם ומוגפים פגיעה של ממש בכל מי שראש בריא על כתפיו. זאת עשו האחים חקק, בפורום, "העולם הזה" (2199), תחת הכותרת, "בגנות המורה ובזכות הרמטכ"ל".

"נסיבות של ספק" שכאלה היו בפני בית-מישפט אזרחי, היה סגן פינטו בטובה. איה לראות בטובה זו, אלא גיבוב של דברי-הבל הבאים מפי הדיוטות. הבה נלמד את צמד התאומים החביב את מישנתו של כל סטודנט למישפטים, בשיעורו הראשון, בקורס למישפט פלילי. המישפט הפלילי מתנהל בשני שלבים. בשלב הראשון מנסה התביעה להוכיח את ביצוע העבירה על-ידי הנאשם, ואילו זה מתנגדן באמצעות סינוורו מפני האשמה. בית-המישפט מחליט על פי חומר הראיות ועל פי התרשמותו מן העדים אם הנאשם אשם או זכאי. החלטה זו היא, "הכרעת הדיון". במידה של ספק באשמתו של הנאשם יקבע הן בית-מישפט אזרחי והן בית-דין צבאי כי הנאשם זכאי. כל "נסיבות של ספק", כפי שמכנים זאת האחים חקק, היו מביאות לזיכוי גם בבית-הדין הצבאי.

אם הנאשם מורשע בדיון, מתנהל השלב השני של המישפט, ובו מנסה התובע לשכנע את בית-המישפט מה עונש חמור ראוי לו לנאשם, בעוד שהנאשם יציב על אותו נסיבות מקילות שיהא בהן כדי להפחית מעונשו. אך זאת לדעת: נסיבות מקילות אלה לעולם לא יגרמו לזיכוי, אלא רק להקלה בעונשו. בשלב זה קובע בית-המישפט את עונשו של הנאשם בהחלטה שנקראת, "גזר דין". בעניינו של פינטו גזר עליו בית-הדין הצבאי עונש של 12 שנים בילבד, למרות שהיה מוסמך להטיל עליו גם מאסר עולם (אגב, האין כאן סתירה פנימית בטיעונם של האחים חקק. הנה, לפנייהם דוגמה שבה המערכת הצבאית, "המחמירה" פוסקת עונש בן 12 שנה על עבירת רצח; לעומתה היתה

השכלת ארבע גוויותיהם הכפותות לבאר מסויימת, וכאשר שילטונות החקירה של צה"ל ניפנו אל אותה הבאר ומצאו בה שתי גוויות של ערבים כשהן כפותות ולא ירויות, וניתן הסבר מדוע נימשו רק שתי גוויות ולא ארבע, הרי כל עוד לא הצביעה הסינווריה על נוהג מגונה שפשה בקרב ערביי דרום-לבנון — לכפות עצמם בחוטי ניילון עד לחנק גרונם ולהשליך עצמם לבארות — נראה לי, משום מה, כי יש הגיון באימוץ גירסתו של הסרן ודחיית תירוציו של פינטו כמסכת כזבים. כלום סבורים האחים חקק שיש בנמצא בבית-דין צבאי כלשהו, שאף רץ להרשיע קצין בצבא בעבירה כה חמורה, שאינה מפארת את שם הצבא במיסגרתו פועל בית-הדין עומד? אין כל ספק שבית-הדין בהן בקפדנות מרובה כל טענה שהועלתה בפניו, נבדקה כל אפשרות למצוא ספק באשמה — אולם הספק לא נמצא. גם חמשת שופטי הערעור, וביניהם השופט העליון שמגר, בדקו את כל חומר העדויות והראיות והשאירו את ההרשעה ברצח על כנה.

שבו יצאו נגד מי שהם מגדירים כמורם ורבים באוני-ברסיטה, הפרופסור אפרים אורבאך.

המערכת האזרחית, "המקילה" גזרת מאסר עולם). בערעור העלה סגן פינטו טענות גם נגד עצם הרשעתו וגם נגד העונש שהוטל עליו. בית-הדין הצבאי לערעורים לא מצא דופי בהחלטת בית-הדין המחוזי ולא מצא כל ספק שהא בו נלקות את הסגן פינטו מאשמת רצח. לעומת זאת הצליח סגן פינטו להצביע על נסיבות מקילות לעניין העונש בילבד ולפניך הופחת עונשו בארבע שנים. אין לפרש בשום אופן הפחתה זו כספק בעצם ביצוע העבירה, שכן גם בבית-דין צבאי יש בעניין זה רק שתי אפשרויות, "אשם" או "זכאי", ובית-הדין הצבאי לערעורים פסק "אשם"!

(5) מסכת ההבלים של האחים חקק המנסים להקים אותו לתחייה לא תמה: "עיתונים רבים הדגישו את העובדה שהוא נכשל בחקירתו במכונת-אמת. אבל האם יתכן שהדין יוכרע על חודה של ראייה מעין זו, שאינה קבילה כלל במערכת השיפוט האזרחית?"

שוב מתעוותות הטענות לפי ההשקפה. בשלב מסויים טוענים השניים כי סגן פינטו הורשע בשל עדותו היחידה של קצין, ועתה, טוענים, הוכרע הדין על חודה של בדיקה במכונת-אמת (גלאי שקר). לגופו של עניין נופלים השניים במלכודת בורות. המישפט הצבאי זה למישפט האזרחי ואין תוצאות הבדיקה בגלאי-שקר משמשות כראיה קבילה נגד נאשם בבית-דין צבאי. יתכן וזה מפתיע את האחים חקק, אבל בית-הדין לא ידע את מה שהם יודעים כיום; היינו: סגן פינטו הורשע מבלי שעובדת כישלונו בגלאי-השקר תהא בפני בית-הדין. מובן כי בדיעבד מותר לאחים חקק לבחון את פסק-הדין ולבדוק האם מימצאה של הבדיקה בגלאי-השקר אכן תואמות את מסקנת בית-הדין הצבאי. אולם ספק אם העובדה שגלאי-השקר מצא את סגן פינטו מכזב — מימצא התואם את מסקנת בית-הדין — תשכנע את ה-

הבה נבדוק, מה טענות יש לאחים חקק כנגד רבם. (1) השניים מאשימים את פרופ' אורבאך במוסר כפול, בכך שהוא תוקף את החלטת הרמטכ"ל בעניין פרשת הסגן פינטו, בעוד שהוא נמנע מעשות כן כאשר בית-הדין הצבאי הפחית מן העונש.

אין מחלוקת כלל, כי הן בית-הדין הצבאי לערעורים והן הרמטכ"ל, כראש מחוז שיפוט, מוסמכים להקל בעונשם של עבריינים שהורשעו. המחלוקת הציבורית התמקדה בשאלה מהם הקריטריונים להפעלת הסמכות והלמידת השימוש בה. כאשר בית-הדין הצבאי יושב על המדוכה בערעור וממצא כי נימוק אפשרי לקולא, כדי להפחית בעונש מ-12 שנות מאסר ל-8 שנות מאסר, הרי על פי כל הגיון ומידה העונש סביר והולם את חומרת העבירה. אולם, אם אחרי שבית-הדין הצבאי לערעורים שוקל את העונש בצורה זו, מפחית הרמטכ"ל בעונש, מ-8 שנים לשניים בילבד, יש כאן, לפחות על פני הדברים, טעם לפגם ומקור לתמיחות.

(2) טוענים האחים חקק: "יש הבדל עצום בין מערכת השיפוט הצבאית (המחמירה והדראקונית) לבין מערכת השיפוט האזרחית." זאת טוענים השניים, כדי לתמוך בטענה כאילו בית-מישפט אזרחי היה מזכה את סגן פינטו, לו הובא לדין בפניו.

טענה זו משוללת כל בסיס. לא זו בילבד שאין הבדל עצום בין שתי המערכות, הצבאית והאזרחית, אלא שאין הבדל כלל. סגן פינטו נידון בבית-דין צבאי מחוזי בעבירה על החוק הפלילי הכללי, החל על כל אורח במדינה. זכויותיו של פינטו (ושל כל נאשם אחר בבית-דין צבאי) שמורות לפחות כמו בבית-מישפט אזרחי. הפרוצדורה בבית-הדין הצבאיים זהה כימעט לחלוטין (למעט שינויים שוליים, שאין להם השלכה לעניינינו) לפרוצדורה ההוגה בבית-המישפט האזרחיים. דיני הראיות בשתי המערכות זהים, וגם מבחינה מהותית זן בית-הדין הצבאי על פי אותם עקרונות והלכות. אם כוונת השניים, בטענה דלעיל, כי השופטים בבית-הדין הצבאיים מחמירים יותר מאשר השופטים האזרחיים, הרי שמתוך נסיוני האישי בשרותי צה"ל, כתובע צבאי, הנני להעיד כי דווקא מושנת בית-ההלל מנחה רבים משופטי בית-הדין הצבאי.

דמגוגיה ואלימות מלולית מופעלות נגד המערכת השיפוטית

תאומים. הם גם לא ישתכנעו כאשר יתברר להם, שגם גירסתו של הסרן שהעיד נגד סגן פינטו נבדקה בגלאי שקר... והוא נמצא דובר אמת!

(6) במהלך הרצאת דבריהם מתארים השניים את סגן פינטו כצעיר הנלחם לחרותו, לחפותו ולצדקתו, צעיר הנישחק בין סניפי החוק היבשים. הם אף הגילו לעשות בכנות את סגן פינטו, "דרייפוס הישראלי" (אוי לאוזניים שכך שומעות ואוי לעיניים שכך קור-אות! את חוסר הידע המישפטי ניתן להבין, אבל מה יכפר על בורות היסטוריות אלמנטריות שכזו?).

מן העבר השני טוענים האחים חקק כי סגן פינטו הורשע, בגלל עדות יחיד של קצין קנאי בעל עבר מפקפק. הנה כי כן, בבואם להגן על סגן פינטו אין הם מהססים לשפוך את דמו של אותו סרן. הפירסומים בעיתונות, שהבאישו את ריחו של הסרן מפלוגתו של פינטו, היו מן הגילויים המבישים ביותר של העיתונות הישראלית בכל הפרשה הזו. קצין זה נחקר בחקירה נגדית נמרצת על-ידי סינוורו של סגן פינטו, שהוא פרקליט מנוסה ביותר, והוטחה בפניו הטענה דבר קינאתו וכן הובאה בפני בית-הדין גם העובדה שהוא, "עברייני" רחמנא ליצלן (בעת מיבצע ליטאני הוא נטל לעצמו נשק-שלל — זוהי עבירה שאין עימה קלון ואשר קצינים לא מעטים צה"ל, "חטאו" בה). חרף כל זאת מצא בית-הדין את עדותו מהימנה. אם השימוש שעשו האחים חקק בהשוואת עניינו של פינטו לפרשת דרייפוס מחד גיסא, והטחת הרפש על-ידם בפניו של סרן, שמילא באומץ את חובתו האזרחית, מאידך גיסא, אינה התגלמות הדמגוגיה — חיי, שאיני יודע דמגוגיה מהי.

למרבתי לערו עיונותיהם השטחיים והרדודים של האחים חקק ושכמותם בתנועת התחייה מוצאים און קשבת באוזני עמך, הזקוק בשעות משבר כלכלי ובהעדר יד מכוונת לביטויים מחזקים של "דקיפות קומה", של "אנאווה", של "עוול הנעשה לחייל לוחם או למתנחל מעונה ע"י בתי-המישפט", וכן נמצא האפק אליו ניתן להזרים את תיסכול התמונים — המערכת השיפוטית. מי יתן ומערכת זו תצא מחוזקת מן האלימות המילולית המופעלת נגדה.

עו"ד אריה קוקס, גיבעתיים

עורך-הדין קוקס שירת בצבא הקבע בתפקידים קריבים ובפרקליטות הצבאית.